دبیر شبکه ملی وارثون در گفت‌وگو با «جوان» از جزئیات طرح «نائب‌الشهید» در زمان پیاده‌روی اربعین می‌گوید

شهیدت را انتخاب کن و نائب‌الزیاره‌اش باش

احمد محمدتبریزی

طرح «نائب‌الشهید» یکی از ایده‌های درخشانی است که در زمان پیاده‌روی میلیونی اربعین باعث آشنایی و نزدیکی هرچه بیشتر مردم با شهدا می‌شود. هر زائر پیش از سفر، شهیدی را انتخاب می‌کند تا نائب‌الزیاره‌اش باشد و به مرور با عمیق شدن این ارتباط معنوی، ثمرات آن را در زندگی‌اش می‌بیند. طرحی که با یک نیت ساده شروع می‌شود، رفته‌رفته عمیق می‌شود و فرد را با شهیدش دوست می‌کند. حجت‌الاسلام محمد حسین جوشقانیان، دبیر شبکه ملی وارثون است و در اجرایی شدن این طرح نقش زیادی دارد. جوشقانیان در گفت‌وگو با «جوان» از اهداف این طرح، چگونگی اجرایی شدن و استقبال مردم می‌گوید.

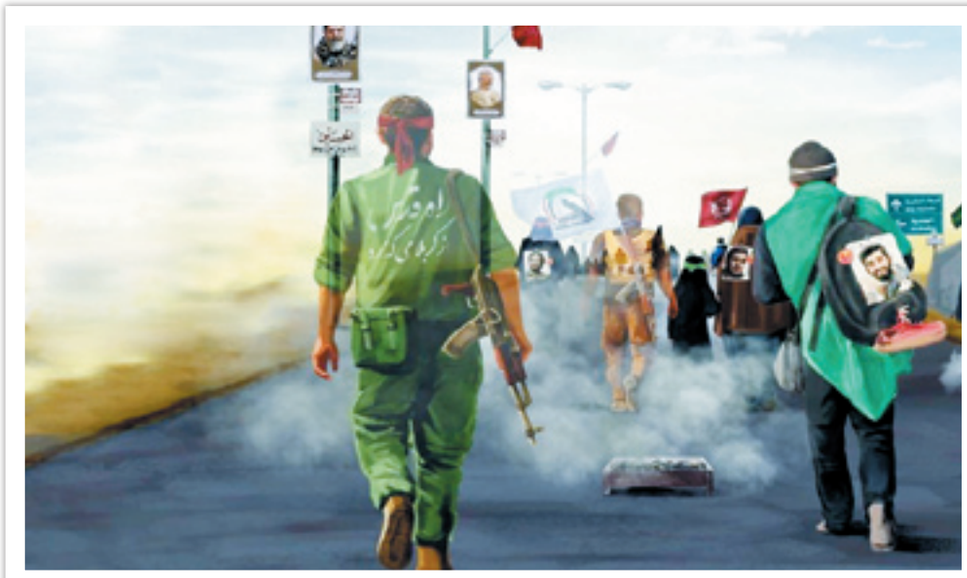

ایده طرح «نائب‌الشهید» از چه طریقی و در چه سالی زده شد؟

امسال دومین سال اجرای این طرح با همکاری فرزندان شهدا و شبکه ملی وارثون و مجموعه‌های مردم‌نهاد جهاد و شهادت است. سال گذشته طرح «نائب‌الشهید» به صورت گسترده عملیاتی شد و هر نفر به نیابت از یک شهید در پیاده‌روی اربعین حضور پیدا کرد. امسال دامنه این طرح گسترده‌تر از سال گذشته است. این طرح یک بارقه آسمانی با نگاه شهدا بود که تعمیم داده شد و دوستانمان در وارثون گفتند که سعی کنیم در تبلیغ و ترویج هر زائر یک شهید نهایت تلاشمان را بکنیم و به لطف خدا تا الان نتایج خوبی از این کار دیده‌ایم.

سال گذشته بازخورد و استقبال مردم از طرح چگونه بود؟

بازخوردهای خیلی خوبی گرفتیم. مبلغان و سخنوران و زائران همه استقبال کردند. کار با یک نیت قلبی شروع می‌شود. مردم با شهیدشان آشنا و در طول مسیر با او همراه می‌شوند و به مرور حضور شهید در زندگی شخص پررنگ می‌شود و در بعد فردی و اجتماعی تأثیر می‌گذارد. شهیدی که شاید توفیق زیارت کربلا را پیدا نکرد یا نتوانست در پیاده‌روی اربعین شرکت کند حالا مردم نائب‌الزیاره‌اش می‌شوند و ان‌شاءالله آنها هم از ما دستگیری و شفاعتمان را در آخرت کنند.

مردم چگونه در جریان این طرح و کارهای شما قرار می‌گیرند؟

برنامه‌های زیادی را دوستان در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی گذاشته‌اند و مردم هم استقبال خیلی زیادی کرده‌اند. همایش‌های گوناگونی در جمع مبلغان اربعین داشتیم و جزئیات طرح را توضیح دادیم و به لطف خدا در مجامع گوناگون این طرح بازگو شده است. هم در خاک ایران و هم در خاک عراق دائماً مبلغان این طرح را تبلیغ و ترویج می‌کنند و باعث آشنایی بیشتر مردم می‌شوند. خطبای مشهوری مثل حاج آقای ماندگاری، حاج حسین یکتا، شهاب مرادی و حاج آقا تهرانی برای تبلیغ این طرح همکاری می‌کنند. طرح برکات زیادی را برای فرد و جامعه دارد. اسامی شهدایی که در وصیتنامه‌شان نوشته‌اند اگر به زیارت اربعین مشرف شدید از جانب ما زیارت داشته باشید را تهیه کرده‌ایم و امروز وصیتنامه شهدا از این طریق در حال تحقق پیدا کردن است.

شهید خاصی مدنظر است یا هر کسی هر شهیدی را می‌تواند انتخاب کند؟

هر کسی می‌تواند شهیدش را از هر گروه و صنف و قشری انتخاب کند. شهیدی که فرد بیشتر می‌تواند با او انس بگیرد و احساس کند حق بیشتری بر گردنش دارد را انتخاب می‌کند. چه زیبا هم هست قبل از آنکه حرکتش را شروع کند به خانه آن شهید برود و به پدر و مادر و همسر و فرزند شهید بگوید من می‌خواهم به نیابت از شهید شما به زیارت اربعین بروم و چه قوت قلبی برای آن خانواده شهید است. خانواده شهید می‌بینند عزیزشان که شهید شد خونش روی زمین نمانده و امروز پرچم را عده دیگری برداشته‌اند. از طرفی هم به واسطه انسش با شهید و فرهنگ شهادت خودش نورانیت بیشتری می‌گیرد و برکاتش را در زندگی‌اش می‌بیند. فرد از اربعین برمی‌گردد و با شهید ارتباط گرفته و با او زندگی می‌کند و مطالعاتش را درباره شهید بیشتر می‌کند و شهیدش را بهتر می‌شناسد. آن آشنایی اولیه به یک دوستی عمیق تبدیل می‌شود. این دوستی سبب می‌شود فرد در گره‌های کور زندگی‌اش به شهید متوسل شود و شهید هم برایش گره‌گشایی کند. ورود فرهنگ جهاد و شهادت به بطن زندگی‌مان برکات دارد. همان نگاهی که قرآن دارد و بیش از ۶۰۰ آیه قرآن در باب فرهنگ جهاد و شهادت است و معنایش این است ما تلاش کنیم این فرهنگ اقامه شود تا خوبی‌ها صادر شود. فرهنگ جهاد و شهادت معنایش جنگ‌طلبی نیست و برعکس فرهنگی بازدارنده است. کسانی که اهل این فرهنگ هستند فضائل، کمالات و سجایای زندگی‌شان خیلی بیشتر است. این فرهنگ برگرفته از فرهنگ عاشورا و اباعبدالله(ع) است و در جهت ترویج این فرهنگ با نیابت از یک شهید خوبی و پاکی را در جامعه ترویج می‌کنیم. تمام هدف «نائب‌الشهید» همین است. شهید حججی عزیز جایگاهی دارد که اگر من به نیابت از آن شهید وارد فضای اربعین می‌شوم روی اخلاقیات من هم تأثیر می‌گذارد. مثل اینکه شهید حججی مرا به سمت خدمت به پدر و مادر سوق می‌دهد. مثل همان کاری که شهید حججی کرد و پدر و مادرش را ۱۰ روز به زیارت امام رضا(ع) برد. همه شهیدان اینگونه هستند. دوستان می‌توانند نیابت از تمام شهدا داشته باشند و به طور خاصه یک شهید را پررنگ کنند و با او ارتباط بیشتری بگیرند و برکاتش را در زندگی‌شان ببینند.

> شهید حججی عزیز جایگاهی دارد که اگر من به نیابت از آن شهید وارد فضای اربعین می‌شوم روی اخلاقیات من هم تأثیر می‌گذارد. مثل اینکه شهید حججی مرا به سمت خدمت به پدر و مادر سوق می‌دهد. مثل همان کاری که شهید حججی کرد و پدر و مادرش را ۱۰ روز به زیارت امام رضا(ع) برد

این طرح می‌تواند شهدای کمتر شناخته‌شده را به جامعه بهتر معرفی کند؟

یکسری از شهدا به لطف خدا و برکت رسانه‌ها پرآوازه شدند ولی بخشی از خانواده شهدای عزیزمان انتظار دارند تا عزیزشان به خوبی در جامعه معرفی شوند. شهدا ویژگی‌ها و خوبی‌های زیادی دارند که خدای متعال انتخابشان کرده است. باید بتوانیم همه را معرفی و مطرح کنیم. این باعث می‌شود فرهنگی که شهدا در ارتباط با خدا داشتند تکثیر شود.

راویان روی چه مسائلی از زندگی شهدا تأکید دارند؟

راویان به اقتضای مخاطب در حوزه زندگی، معیشت، شغل و مسائل دیگر مطالب را ارائه می‌دهند. بر فرض مثال اگر منِ طلبه در معیشت زندگی‌ام گرفتاری دارم شهید عبدالله میثمی را به عنوان یک الگوی نافذ قرار می‌دهم و می‌بینم شهید میثمی در زندگی‌اش چه مسیری را طی کرده است. الگویی که در زمان خودمان و همزبان خودمان است می‌تواند ما را بهتر به خدا و اهل بیت(ع) نزدیک کند. حالا هر کسی در هر قشری می‌تواند شهیدش را انتخاب کند. شهدا حلقه اتصال ما به اباعبدالله(ع) هستند و می‌توانیم از طریق شهدا به خوبی‌ها دست پیدا کنیم. هدفمان این است که این طرح یک کمپین مردمی شود و همه کارهایش را مردم انجام دهند. مهم‌ترین ویژگی این طرح این است که کار نهضتی و مردمی است. هیچ بودجه و زد و بندی نمی‌خواهد و طرح یک نیت ساده از دل و جان می‌خواهد و برای فراگیر شدن همت من و شما را می‌خواهد.

«نائب‌الشهید» یک ارزش افزوده برای سفر اربعین

بهمن کهن*

بحث فرهنگ‌سازی و سنت کردن این جریان برایمان مهم است. زیارت حرم امام حسین(ع) و پیاده‌روی اربعین از برکت خود شهدای دفاع مقدس است که در ادامه‌اش شهدای مدافع حرم این کار را کامل کردند. در این چند ساله مردم به صورت خودجوش عکس شهیدشان را روی کوله‌شان زده‌اند و نیاز به کمی همت دارد تا همه پای کار بیایند و دینشان را ادا کنند.

اجرایی شدن یک ایده زیبا

این طرح سه ویژگی اختصاصی دارد؛ یکی اینکه با یک نیت ساده شروع می‌شود و کار سختی نیست. یعنی آن زائر عزیز اربعین تنها باید به نیابت از یک شهید نیت کند و راهی شود. هیچ پیچیدگی، زحمت و هزینه‌ای ندارد. با یک نیت ساده شروع می‌شود و همه می‌توانند در آن شرکت کنند. دوم اینکه ظرفیت مشارکت همگانی دارد و همه می‌توانند در آن شرکت کنند. از آتش‌نشانان عزیز که شهید آتش‌نشان دارند، از نیروی انتظامی که شهدای مظلوم زیادی دارند، از دانشجویان، دانش‌آموزان و زنان و روحانیون و غیره همه اقشار می‌توانند شرکت و شهیدشان را انتخاب کنند. نکته سوم اینکه این طرح یک ارزش افزوده در جریان سفر اربعین زائران ایجاد می‌کند. به اصل کارش که همان زیارت است یک ارزش افزوده و معنویتی اضافه می‌کند. یک شهید را همراه خودش می‌برد. این سفر معنوی را پربارتر می‌کند.

رفاقت با شهدا

از همه مهم‌تر مسئله رفاقت با شهداست. کافی است زائر با شهید آشنا شود، بقیه کار را خود شهید می‌کند. فقط باید مردم را با این طرح آشنا کنیم و دست زائر را در دست شهیدش بگذاریم و شهید دیگر او را می‌برد. بعد از اربعین در جریان ماه رمضان و مناسبت‌های دیگر آن شهید همراه شخص است. یعنی چه زیبا می‌شود که فرد روزه‌دار در ماه رمضان به نیابت از شهیدش قرآن بخواند. اگر به زیارت امام رضا(ع) می‌رود به نیابت از شهیدش برود. این ارتباط در زندگی افراد خیلی کارساز و گره‌گشا خواهد بود و اتفاقات بزرگ‌تری را رقم می‌زند.

استقبال مردم

الان ۱۳ استان جامعه هدفمان است که وارد شده‌ایم و کارها را می‌کنند. برای ۱۷ استان دیگر هم فایل‌ها و طرح‌ها را فرستاده‌ایم و کارها انجام می‌شود. الان استان مرکزی ۳۰هزار کارت، مازندران ۲۰هزار کارت، گیلان و همدان ۸هزار کارت چاپ کرده‌اند. روی کارت‌ها مشخصات شهید نوشته می‌شود که در طول مسیر معرف شهید باشد و باز خودش یک تبلیغ است. پشت این کار عوامل وحدت هم نهفته است. می‌توان در کنار شهید ایرانی شهدای عراقی را هم زد. ما شهدای حشب‌الشعبی، فاطمیون و زینبیون را داریم و همه اینها جزو عوامل وحدت‌زا هستند. وقتی کنار شهید حججی مشخصات شهید دیگری بخورد عراقی‌ها چه نگاه زیبایی پیدا می‌کنند. فقط همه باید به هم بگویند تا ظهور و بروز پیدا کند. اتوبوس کاروان‌ها می‌توانند از گلزار شهدا حرکت کنند و همان‌جا هر کسی شهیدش را انتخاب کند.

چگونگی آشنایی مردم با شهدا

ما کار را از مرکز مدیریت نمی‌کنیم و خود مردم شهیدشان را انتخاب می‌کنند. در استان‌ها مردم به شهدایشان عرق بیشتری دارند. وقتی در استان همدان ۸ هزار کارت شهید چاپ شده نشان می‌دهد که به شهدایشان عرق دارند. این نشان می‌دهد که تنها شهدای شناخته شده انتخاب نمی‌شوند و مردم نائب‌الزیاره شهدای دیگرشان هم می‌شوند. اگر ما می‌خواستیم تعدادی شهید را انتخاب و برایشان کارت چاپ کنیم زیبایی طرح از بین می‌رفت. الان هر کسی شهید و طرح خودش را انتخاب می‌کند و این خیلی زیباست. مثلاً کسی در کوچه‌شان شهیدی هست به خانه مادر شهید رفته و گفته از طرف شهید شما می‌خواهم به پیاده‌روی اربعین بروم. بعد زمانی که به عمود ۱۴۰۰ برسید و گنبد آقا را ببینید به مادر شهید زنگ بزنید و بگویید. بعداً روز مادر به خانه مادر شهید بروید و تبریک بگویید. این ارتباط معنوی عمیق می‌شود و شهید در هر لحظه زندگی شخص وجود دارد و شخص با آن زندگی می‌کند.

***دبیر کارگروه فرهنگ مقاومت کمیته فرهنگی - آموزشی ستاد اربعین**

وادی کتاب

معرفی کتاب «دهلیز انتظار»

آخرین بازمانده گردان علی‌اصغر(ع)

علیرضا محمدی

ماجرای بازگشت حاج ستار ابراهیمی فرمانده گردان حضرت علی اصغر(ع) از مهلکه عملیات کربلای ۴ ماجرایی معروف در بین رزمندگان همدانی است. در اولین ساعات این عملیات از میان قایق‌های گردان علی‌اصغر، تنها قایق حاج ستار به مقصد می‌رسد و در ساحل دشمن نیز اندک شمار نیروهای حاجی به اسارت دشمن درمی‌آیند. این بین تنها اوست که خود را داخل یک کشتی به گل نشسته مخفی می‌کند و چند روز بعد با شنا به ساحل خودی برمی‌گردد. پیشتر گفت‌وگویی با یکی از رزمندگان همدانی در این خصوص منتشر کرده بودیم و در این شماره به معرفی کتاب «دهلیز انتظار» می‌پردازیم که به ماجرای حاج ستار در کربلای ۴ می‌پردازد.

دهلیز انتظار به قلم حمید حسام، نویسنده سرشناس حوزه دفاع مقدس است. وی روایتی داستانی برای کتاب خود برگزیده و با توضیحی کوتاه در خصوص موضوع کتاب، داستان آغاز می‌شود. «کشتی تا گلو میان گل نشسته بود، اما با همه سنگینی‌اش مثل پرکاهی روی دست‌های اروند بود، امواج سینه می‌کشیدند و کوهه

> بخش‌هایی از کتاب به کشمکش درونی حاج ستار با خودش می‌پردازد. این بخش بیشتر از قوه تخیل نویسنده سرچشمه می‌گیرد تا هم داستان و روایت را پیش ببرد و هم بحث‌های اعتقادی را مطرح سازد

کوهه خودشان را می‌کوبیدند روی بدنه زنگ زده و پوسیده‌اش. کم کم آب از دیواره کشتی بالا می‌کشید، به جان سوراخ‌ها می‌افتاد، سرریز می‌شد و زانوهای زخمی ستار را در خود فرو می‌بلعید.»

داستان از اوج آغاز می‌شود؛ از همان جایی که حاج ستار خودش را داخل کشتی به گل نشسته در حاشیه اروند (ساحل جزیره ام‌الرصاص) مخفی کرده و مترصد فرصتی است تا به سمت ساحل خودی شنا کند. حاجی زخمی است و از سوراخی که در بدنه کشتی نشسته چگونگی زدن تیر خلاص به دوستانش را دیده و از این حیث روحش هم زخم‌هایی کاری برداشته است. خصوصاً اینکه یکی از رزمندگان تحت امرش که به شهادت می‌رسد، برادر کوچک‌ترش صمد ابراهیمی است.

«افسر عراقی نوک سبیلش را تاب داد. از شک درآمد و پوتین روی سینه صمد گذاشت و فشار داد. صمد تکانی خورد. افسر عراقی یک قدم عقب کشید و قدری دو پایش را از هم باز کرد. ستار سر چرخاند و چشمانش را بست. افسر سر صمد را نشانه رفت و ماشه را چکاند. صدای دو تیر متوالی پلک‌های ستار را باز کرد. صدا تا مغز استخوانش نشست.»

حاج ستار از داخل کشتی و از درزی که روی بدنه آن قرار داشت، شاهد تیر خلاص خوردن صمد برادرش و تعداد دیگری از نیروهایش می‌شود، اما او که جز کلت کمری دیگر سلاحی برایش باقی نمانده بود با زخم‌هایی که روی بازو، زانوها و تنش نشسته بود، در آن شرایط کاری از دستش برنمی‌آمد جز دیدن و اشک ریختن.

دهلیز انتظار یک داستان خطی نیست. مرتبط به دوران گذشته و خاطرات حاج ستار می‌رود و دوباره به زمان حال برمی‌گردد. از این رو این کتاب به نوعی معرفی اجمالی زندگی شهید ستار ابراهیمی نیز به شمار می‌رود. همچنین روایت به شب عملیات کربلای ۴ هم برمی‌گردد تا خواننده بداند چه شرایطی باعث شده تا قهرمان کتاب «حاج ستار» در این دهلیز انتظار گیر بیفتد. «چیت‌ساز خواست حرفی بزند که آسمان گله به گله روشن شد. منورهای خوشه‌ای آسمان را انگار چراغانی کرده باشند. چشمان ستار دوباره روی زنجیر قایق‌های پشت سرش گرد شد. چیت‌ساز چنگی به ریش‌های خرمایی و بلندش انداخت و در حالی که نیم‌نگاهی به منورهای سوزان داشت نگاهی به دوردست به جزیره ام‌الرصاص کشید...»

بخش‌هایی از کتاب نیز به کشمکش درونی حاج ستار با خودش می‌پردازد. این بخش بیشتر از قوه تخیل نویسنده سرچشمه می‌گیرد تا هم داستان و روایت را پیش ببرد و هم بحث‌های اعتقادی را مطرح سازد. «آره تو چی؟ تو هم با اونا بودی، تا لحظه آخر هم جنگیدی. اما کی قبول می‌کنه از میان این همه آدم که شهید و اسیر شدند، فقط تو زنده بمونی و برگردی؟... من به تکلیفم عمل کردم، شاید تقدیر این بوده که تا حالا بمونم، اقلاً وجدانم راحته.»

سر آخر نیروهای ایرانی که گویا از گزارش دو غواص بازگشته از مهلکه کربلای ۴ متوجه زنده بودن حاج ستار می‌شوند، از طریق یک مداح آذری‌زبان که از ساحل خرمشهر بلندگو به دست گرفته بود، در قالب مداحی به ستار می‌رسانند که قصد فرستادن غواص‌ها برای کمک به او را دارند. حاج ستار که متوجه این موضوع می‌شود، ابتدا با دو غواص عراقی که برای گرفتن او پیش‌دستی کرده بودند روبه‌رو می‌شود و با کشتن یکی از آنها، راه برای آمدن دو غواص لشکرالمهدی و بازگشت حاج ستار فراهم می‌شود. «دست‌های ستار که میان گره دست‌های غواص‌ها افتاد، آرامش به تنش نشست. راست به سمت خرمشهر پا زد. فقط چشمانش از آب بیرون بود و هلال باریک ماه را که بالای آسمان شلمچه ایستاده بود، می‌دید.»

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۵۵۰۰

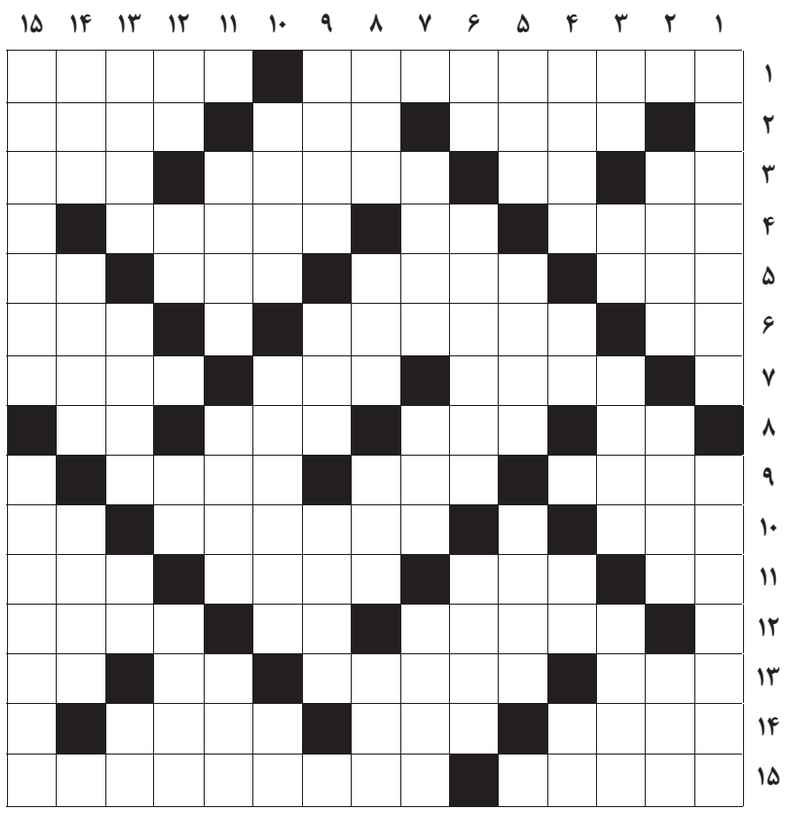

از راست به چپ

■ ۱- گیاهی معطر و دارویی از خانواده نعناع - مجسمه ■ ۲- خوی و عادت - محاسن - لاغر و نازک ■ ۳- به دنیا آوردن - سرخ کمرنگ - شغل و مقام وزیر - شهر شیشه‌گران آلمان ■ ۴- جناح لشکر - رمق آخر - در آب حل‌شده ■ ۵- عنصر مقدس در دین زرتشت - برج ایتالیا - دودگیر آشپزخانه - نشستن در گوشه‌ای و فرورفتن در افکار خود ■ ۶- خشکی - یکی از روش های پیشرفته تصویربرداری پزشکی که با استفاده از این روش می‌توان تصویر بافت های درونی بدن را دید - رنگ آتش ■ ۷- ماهی‌فروش - جوانمرد - جایگاه جانوران ■ ۸- بنده و شما - درخت قالیبافان - خرید و فروش - مظهر بهار ■ ۹- بلاگردان - دندان نیش - محصول ساوه ■ ۱۰- ته‌نشین مایعات - مرداب و لجنزار - فراوان ■ ۱۱- جا و زمین آذری - شهر دانیال نبی - پول دانمارک - عدد سه‌رقمی ■ ۱۲- کتاب کوچک - حیوان باوفا - موجود ریز تک‌سلولی ■ ۱۳- نوعی پرنده - خارپشت بزرگ تیرانداز - باران اندک - دشمن سخت ■ ۱۴- در گروگذاشتن - زرنگ و چابک - وسیله بهتردیدن ■ ۱۵- غذای پخته‌شده - گرمخانه نوزادان زودرس

از بالا به پایین

■ ۱- ارزشگذاری - موسسه‌ای جهانی که کارش یاری‌رساندن به آسیب‌دیدگان جنگ یا بلایای طبیعی است ■ ۲- قاطر - خطی است که سیارات به دور خورشید می پیمایند - غزال ■ ۳- تفاله کنجد - غذای ساده - آب‌دهنده - صدای قلم ■ ۴- شاعر اهل شیراز و سراینده شعر فاش ار فلک، بر آن تن بی‌سر گریستی/ زآن روز تا به دامن محشر گریستی - مخفف هستم - خسیس - بوی رطوبت ■ ۵- رخنه در کار - داروی زخم - زمین لم‌یزرع ■ ۶- پوستین وارونه - اجداد - زلال ■ ۷- گناهکار - حلزون گیلانی‌ها - فریاد شادمانی ■ ۸- کِشت و زرع - رود بزرگ سوییس - مخزن بنزین - شهری نزدیک همدان ■ ۹- نام قدیم تایلند - امر به یافتن می‌کند - مسیحی ■ ۱۰- پاره گوشت - گفت‌وگو در فیلم - تکرارش صدای سگ است ■ ۱۱- رنگ به رنگ شدن - دبیرکل سابق سازمان ملل - شک و گمان ■ ۱۲- لجاجت - دوستی - سفید آذری - خودی ■ ۱۳- برهان و حجت - جان‌پناه رزمنده - مادر عرب - نیم‌تنه مردانه ■ ۱۴- کشور صنعا - سریع‌ترین روش شنا - پرونده انگلیسی ■ ۱۵- شاربن نام دیگر این بیماری است - با دوستان خاموش سروکار دارد

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

		۲				۹		
		۶			۴	۱		
		۳		۶	۵			
۱			۲					۸
۹						۳		۵
			۸					۹
	۶			۱			۴	
	۷			۳	۶			
	۴						۸	

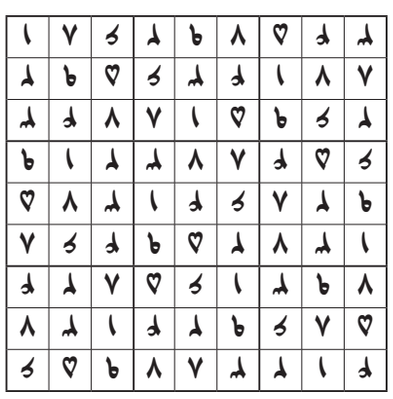

جدول کلمات متقاطع
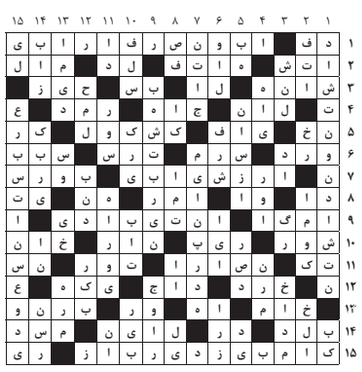
پاسخ جدول شماره ۵۴۹۹